

Тема 5.5 : Дії солдата в обороні. Боротьба з танками та броньованою технікою противника.

Вид заняття: практичне заняття;

Час: 2 години;

Місце: навально - тренувальне містечко.

Навчально-виховна мета:

- *ознайомити* з поняттям вогнева позиція, порядком її обладнання та розмірами окопів;
- *вивчити* за допомогою підготовчих вправ порядок обладнання вогневої позиції;
- *удосконалити* знання з основ загально військового бою
- *розглянути* організацію та методику проведення уроків з тактичної підготовки за програмою предмету «Захист Вітчизни» ;
- *тренувати* у занятті вогневої позиції та її обладнанню, у виконанні 2-ї вправи – кидання протитанкової гранати;
- *виховувати* впевненість у своїх діях , ініціативність та відповідальність за виконання бойової задачі .

Навчальні питання і розподіл часу:

Вступ	-5 хв.
1) Обладнання окопу для стрільби лежачи	- 25 хв.
2) Способи боротьби з танками та броньованою технікою противника	- 25 хв.
3) Характеристика протитанкового озброєння відділення	- 20 хв.
Підведення підсумків заняття	-5 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення: обладнання НТМ , навчальні плакати «Метання протитанкової гранати », стенд «Уразливі місця танка», екіпіровка на кожного навчаємого .

Керівництво та навчальна література:

«Програма Захист Вітчизни».

Тактика – Одеса.

Приемы и способы действия солдата в бою: Учебник. – М.: Воениздат, 1988. – 271 с.

Рекомендації механізованим підрозділам щодо дій на полі бою в сучасних умовах. – К.: Головне управління бойової підготовки Головного командування Сухопутних військ Збройних Сил України. 2002. – 84 с.

Бойовий статут Сухопутних військ, частина III (взвод, відділення, танк). – К.: Варта, 1995. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. – К.: 2001.

Дуков Р. Г. «Мотострелковое отделение в бою» – М.: Воениздат, 1973.

Меримский В. А. «Тактическая подготовка мотострелковых и танковых подразделений» – М.: Воениздат, 1987.

Методика тактической подготовки отделения и мотострелкового взвода. – М.: Воениздат, 1970.

Никитин Н. С. «Подразделения в бою» – М.: Воениздат, 1985.

Хід заняття:

I. Вступна частина

- Прийняти доповідь від чергового взводу (командира взводу);
- Перевірити наявність особового складу згідно списку журналу обліку успішності та готовність до заняття;
- Провести опитування матеріалу минулого заняття.

Питання для контролю рівня знань:

1). *Доповісти способи пересування на полі бою.*

2). *Доповісти обов'язки солдата в бою.*

- Скласти мотивацію, оголосити тему, мету заняття та порядок відпрацювання навчальних питань.

Організація заняття

Заняття доцільно розпочинати з шиккування. Командир взводу вказує місце шиккування та командує «Взвод, до мене, в дві шеренги. Ставай!». Кожен командир відділення після того, як зайняв своє місце, подає команду «Перше(Друге, Третє) відділення, в дві шеренги, Ставай!». Зразу після того, як командир першого відділення позначить своє місце, командир взводу стройовим кроком виходить і дочекавшись коли останній учень займе своє місце в строю командує «Рівняйся!, Струнко!, Рівняння праворуч (ліворуч, до середини)», залежно від того в якому напрямку знаходиться викладач. Так як шиккування відбувається зі зброєю, командир не прикладає руку до головного убору. Повертається в бік викладача і починає рух стройовим кроком назустріч викладачу при цьому лівою рукою роблячи відмалку. Зупинившись за два кроки від викладача командир взводу доповідає «Товаришу викладач, взвод в кількості 25 чоловік на заняття з вишикуваний, командир взводу

учень ... (називає своє прізвище), робить приставний крок праворуч (ліворуч) та одночасно обертається до викладача, пропускаючи його. Викладач починає рух, а командир супроводжує його поворотом голови. Як тільки викладач опиниться на одній лінії з командиром, командир обертається в напрямку руху викладача і одночасно з кроком лівої ноги починає рух. Викладач рухається в напрямку середини строю і за 5-6 кроків зупиняється. Викладач вітається з учнями «Здрастуйте товариші», нащо учні відповідають «Бажаємо здоров'я товариш викладач». Після чого викладач подає команду «Вільно!», командир дублює її після чого учням дозволяється послабити праву або ліву ногу. Після команди вільно, викладач подає команду для командира взводу «Стати до строю!», командир відповідає «Слухаюсь!» та становиться в стрій. Наступним, потрібно перевірити готовність класу до проведення заняття. Викладач командує «До огляду, перша шеренга два кроки вперед Кроком – Руш!», (командир взводу та командири відділень залишаються на місці), «Кругом!», (командири відділень та командир взводу повертаються ліворуч), «Командирам відділень до огляду приступити» (командири відділень, починаючи з першої шеренги, рухаючись приставним кроком перевіряють зовнішній вигляд підлеглих і тільки командир порівнюється з учнем, другий повинен представитись: «Учень (прізвище)». Під час того, як командири відділень проводять огляд, викладач може теж приймати участь в огляді одночасно контролюючи дії командирів відділень та підтримувати дисципліну. Як тільки командири відділень закінчили перевірку готовності особового складу до заняття викладач подає команду «Закінчити огляд», «Перша шеренга два кроки вперед, Кроком-Руш!», «Кругом!», «Командирам відділень про результати огляду доповісти!». Командири відділень по черзі доповідають, пере цим подавши команду «Відділення Рівняйсь!, Струнко!», «Товаришу викладач в першому (другому, третьому) відділенні огляд проведено, недоліки усунуто, відсутні.....(присутні всі), командир першого (другого, третього) відділення учень (прізвище)». Після доповіді викладач командує «Вільно!», а командир відділення дублює команду. Коли всі командири відділень доповіли про готовність особового складу до заняття, викладачу слід звернути увагу учнів на те, що заняття буде проводитись із застосуванням зброї, цим самим підвищити в учнів почуття відповідальності та дотримання виключної дисциплінованості. Після чого, потрібно перевірити зброю на розрядженість. Для виключення можливості травматизму слід провести розмикання. Викладач командує «Взвод!, Рівняйсь!. Струнко!, праворуч Розімкнись!», «Перша шеренга два кроки вперед Кроком-Руш!», «Друга шеренга, Кругом!». Для дотримання мір безпеки викладачу слід стати з правого або лівого боку строю, після чого подати команду «Зброю!, До огляду». Пройшовши між шеренгами та перевіривши зброю на розрядження, подати загальну команду «Оглянуто!». Після чого зімкнути стрій, подавши команду «Взвод ліворуч, Зімкнись!», «Рівняйсь!, Струнко!» та довести заходи безпеки, звертаючи увагу на кожний пункт.

Заходи безпеки:

Всі дії виконуються лише за командою викладача.

Кидати гранату строго у визначеному напрямку.

При використанні імітаційних гранат виключити можливість падіння гранати.

Під час відпрацювання навчальних питань виключити можливість травматизму та тілесних ушкоджень.

Ознайомивши учнів з заходами безпеки потрібно перейти до тренування. На тренуванні потрібно закріпити ті навички, які учні отримали на минулому занятті з цієї теми, а саме визначення куткових величин за допомогою підручних засобів та елементів зброї. Для підвищення інтересу на тренуванні потрібно створити тактичну обстановку. Взвод потрібно розбити на дві групи. Першій групі потрібно визначити дальність до танка, який знаходиться в районі орієнтира №4. Друга група за допомогою криючої величини мушки визначає дальність до піхоти противника, яка наступає в цепу в районі орієнтира №2. Після чого в кожного запитати результат та поставити оцінки. Наступним, потрібно провести опитування і цим самим перевірити, як учні засвоїли теоретичний матеріал з минулого заняття. В опитуванні доцільно спитати про вимоги до місця спостереження та про порядок доповіді спостерігача про виявлену ціль. Для забезпечення плавного переходу до теми і мети заняття доцільно запитати про обов'язки солдата в бою. Після відповідей викладач акцентує увагу учнів на вимогах Бойового статуту: “Знати організацію, озброєння, техніку підрозділів противника, особливо бойові можливості його танків... Їх найбільш уразливі місця..., знищувати противника, особливо його танки та інші бронемашини всіма силами та засобами”. Після чого викладач командує: ”Взвод рівняйся!, Струнко!” та доводить номер теми, її назву, номер заняття та його назву. Наступним потрібно довести навчально-виховну мету, а після неї порядок організації заняття.

Порядок організації заняття:

викладач вказує назви навчальних місць та їх місце розташування; вказує керівників на навчальних місцях; порядок зміни навчальних місць (з першого на друге, з другого на третє, з третього на перше); час, відведений на відпрацювання навчального питання; вказати, що зміна навчальних місць відбувається за моєю командою.

Основна частина.

1. Обладнання окопу для стрільби лежачи

Вибір місця і скрите розташування на ньому для спостереження і ведення вогню

При переході до оборони солдат розміщується на вказаній йому вогневій позиції. Якщо вона не вказана командиром відділення, солдат вибирає її самостійно. Вогнева позиція повинна забезпечувати достатній огляд і обстріл в необхідному напрямку, бути зручною для стрільби, маскуванню, укриття від вогню противника і мати зручні підходи.

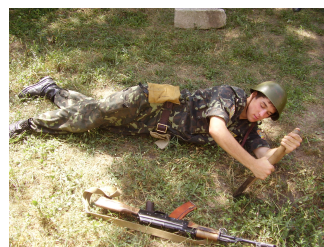
Солдат мусить усе бачити і при цьому залишатися непоміченим для противника. Не потрібно влаштовувати вогневу позицію на вершинах, горбах, біля окремого дерева чи будинку, тобто поблизу тих об'єктів місцевості, які привертають увагу противника і служать йому орієнтиром.

Для обладнання вогневої позиції, треба використовувати воронки, канави, насипи, а також різні місцеві предмети (дерева, каміння, пні, кущі). Коли попереду обраної вогневої позиції є довга трава, кущі, горби, які заважають спостереженню і стрільбі, їх треба

прибрати або вибрати іншу вогневу позицію. Для пересування в потай на іншу вогневу позицію залежно від положення противника і характеру місцевості використовуються різні способи пересування.

Обладнання і маскування окопу

Вивчивши місцевість і переконавшись у правильності вибраного місця, солдат починає обладнувати окоп для стрільби лежачи. Зброю кладе справа від себе на відстані витягнутої руки, стволом у напрямку противника. Повернувшись на лівий бік, виймає піхотну лопатку і, тримаючи її за держак обома руками, ударами до себе підрізає дерен. Знявши дерен, складає його збоку, щоб після обладнання окопу його можна було використати для маскування; землю викидає спочатку вперед, потім убік, створює бруствер, щоб захистити себе від куль. Голову треба тримати якомога ближче до землі, але так, щоб можна було вести постійне спостереження за противником. Викопавши передню частину окопу глибиною 20 см, солдат пересувається трохи назад і продовжує копання виїмок до потрібної довжини, щоб можна було укрити тіло і ноги. Відритий для стрільби лежачі окоп маскується під навколишню місцевість. Для цього використовують дерен, землю і траву навколишнього місця, а в узимку сніг.

Послідовність обладнання окопу для ведення вогню лежачи.

Завдання спостереження

Спостереження – це спосіб розвідки наземного і повітряного противника. Воно ведеться у всіх видах бойових дій. Для ведення спостереження в відділенні призначається спостерігач з числа солдатів.

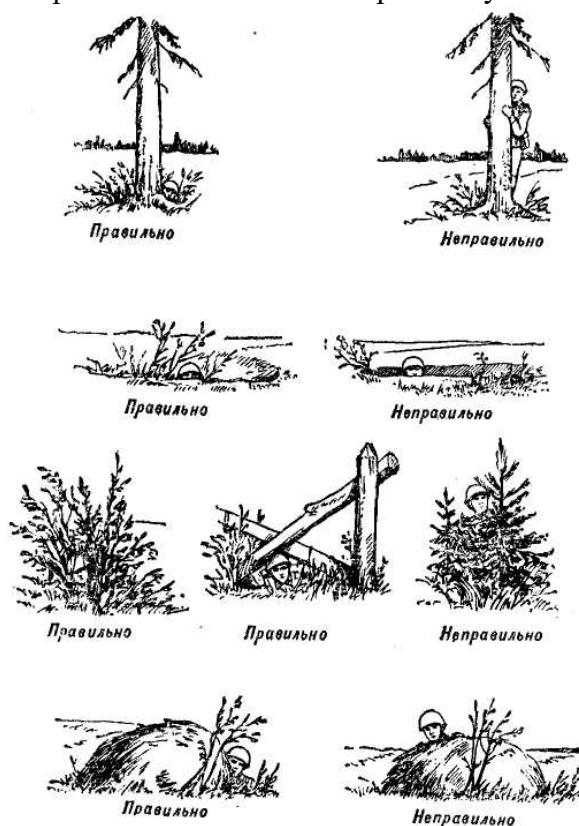
Спостерігач повинен мати прилад спостереження (бінокль), карту чи схему місцевості, журнал спостереження, компас, годинник. Отримавши завдання від командира відділення спостерігач з'ясовує: орієнтири та умови спостереження, найменування місцевих предметів; сектор (смугу, напрямок, район, об'єкт) спостереження; відомості про противника та його підрозділи, де вибрати місце для спостереження і що зробити по його обладнанню та маскуванню, на що звернути особливу увагу; порядок доповіді про результати спостереження та сигнали оповіщення про повітряного противника.

Вимоги до вибору, обладнання і маскуванню місця для ведення спостереження

З'ясувавши отримане завдання, спостерігач вибирає місце для спостереження, якщо воно не було призначене; визначає відстані до орієнтирів та характерних місцевих предметів в призначеному секторі, при цьому він постійно спостерігає за противником.

Місце для спостереження обладнується неподалік від командира відділення, щоб мати можливість у голос доповідати про результати спостереження. Воно повинно забезпечувати добрий огляд, маскуванню, укриття від вогню противника і мати зручні підходи. Спостерігач розміщується так, щоб як можна більше бачити і чути, а самому бути невидимим для противника. Не треба розміщуватися на вершинах горбів, та курганів, поблизу окремих місцевих предметів (дерево, куц, будівлі, перехрестя доріг і таке інше.) Вони можуть бути орієнтирами і привертати увагу противника.

При розміщенні у окремого предмету зручніше розміщуватися навколо нього із сторони тіні. В окопі, воронці або канаві треба розташовуватися так, щоб позаду була насип, горб або куц, на фоні яких голова спостерігача була би непомітною.

Вибір місця для спостереження.

Основним місцем укриття спостерігача від вогню противника є окоп. Тому необхідно при першій можливості відрити його та замаскувати. При обладнанні окопу треба постійно вести спостереження за противником та бути у готовності до негайного відкриття вогню. Для маскування використовуються підручні матеріали, які за своєю формою та фарбуванням не змінять загального фону місцевості навколо місця для спостереження.

Прийоми спостереження за противником, місцевістю і сигналами командира на місцевості

Призначений сектор спостереження розділяють на три зони. Глибина ближньої зони 400-500м, середньої – до 1000м, дальньої – до межі видимості. Межа зон на місцевості визначається за добре видимими орієнтирам або місцевим предметам. Огляд місцевості необхідно вести двома способами. При першому: огляд починається з ближньої зони і ведеться з права наліво в бік противника. Оглянувши ближчу зону, необхідно зором пройти за нею назад, для самоконтролю. Таким же чином оглядається середня і дальня зони. При цьому відкриті ділянки оглядаються швидше. Місця, де можуть сховатися вогневі засоби противника (скати, горби, балки, кущі, будівлі і таке інше), оглядаються ретельно.

При іншому способі, спочатку оглядається повздовжні і поперечні шляхи, потім опушки лісу, гаю, окраїни населених пунктів, сади, а потім місцеві предмети. Виявити противника можна за демаскуючими ознаками. Такими ознаками можуть бути: сліди гусениці і коліс, стежки, які ведуть до укриття, пожовкле листя і трава, які використовувалися для маскування сховищ, зброї і військової техніки, поява диму там де він не повинен бути. При виявленні ознак присутності противника необхідно вивчити цю ділянку місцевості особливо ретельно за допомогою прибору спостереження і визначити характер цілі (об'єкта).

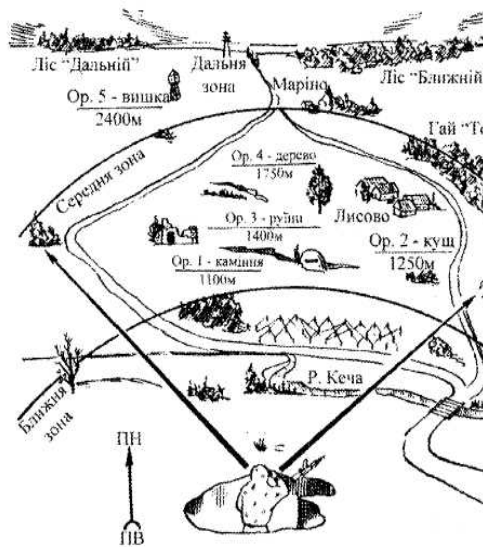

Схема орієнтирів (варіант).

Порядок визначення положення виявлених цілей та порядок доповіді про результати спостереження

Для визначення положення виявленої цілі на місцевості необхідно виміряти віддаленість її (праворуч чи ліворуч, далі чи ближче від найближчого орієнтира, відстань до якого вже відома). Віддалення ліворуч і праворуч визначається у тисячних, а віддалення по дальності - у метрах.

Доповідь про результати спостереження повинна бути коротка та чітка. Це надає можливість командирі одразу знайти те, що виявив спостерігач. Наприклад:

«Орієнтир 3, ліворуч 0-30, ближче 100, біля пожевклого куща-кулемет противника». Результати спостереження заносяться до журналу спостереження за формою.

<i>Час спостереження</i>	<i>Де та що виявлено</i>	<i>Кому та коли зроблено доповідь</i>
5.20	21 лютого 2003 року Орієнтир 3, ліворуч 0-30, ближче 100, біля пожевклого куща — кулемет противника	Сержанту Петренко у 5.20

Від умілого спостереження у бою залежить виконання бойової задачі, а отже дії солдата-спостерігача повинні бути чіткими і вмілими.

Демаскуючі ознаки різних цілей, їх виявлення

Успіх спостереження залежить від вміння солдата спостерігача виявляти об'єкти (цілі) противника по демаскуючим ознакам.

До демаскуючих ознак відносяться:

- Характерні риси об'єктів;
- Колір об'єктів, якщо він відрізняється від кольору оточуючої місцевості;
- Положення цілей в бойовому порядку противника, їх характерне розташування у відношенні до місцевості і місцевих предметів;
- Контури цілей та тіні що падають від них ;
- Відблиски від скла і металевих частин зброї та бойової техніки;
- Ознаки діяльності – рух, звуки, вогню, дим, пил і таке інше;
- Сліди діяльності - витопані місця, нові стежки, сліди від гусеничного і колісного транспорту, свіжовикопана земля, залишки будівельних матеріалів, вогнища та інше;
- Гармата яка веде вогонь по блиску і звуку пострілу, пилу після пострілу при сухому ґрунті;
- Вогнева позиція міномета за звуком пострілу та диму. Міномети, як правило, розташовують на відстані до 2 км від переднього краю в ярах, виярках, на зворотних схилах висот, у великих воронках від снарядів, мін та бомб, в ямах і промоїнах, біля крутих берегів річок, в чагарниках, на лісових галявинах та в інших місцях, що полегшують маскуванню мінометів та ускладнюють їх виявлення.

На відкритій місцевості міномети, як правило, встановлюють в окопах, які з'єднують між собою ходами сполучення. Звук пострілу з міномета глухий і легко відрізняється від інших звуків. Вночі звук чути краще ніж вдень. Звук пострілу завжди випереджає звук розриву міни.

Пускові установки протитанкових керованих ракет (ПТКР) розміщують, як правило, на танковонебезпечних напрямках, поблизу височин та пагорбів, на їх схилах, околицях гаїв та чагарників, біля садів, на околицях населених пунктів, біля доріг та окремих споруд. Демаскуючими ознаками позицій ПТКР є: струмінь розжарених газів і траєкторія ракети при пострілі; дим і пил в місцях пуску, погано замасковані пускові установки; періодичний рух людей до одного й того ж місця. Пускові установки ПТКР можуть бути виявлені в момент висування на позиції із укриття, або під час скидання маскуючих елементів.

Протитанкові гранатомети можуть бути виявлені за полум'ям та хмарою диму і пилу, що утворюється при пострілі.

Танки і самохідні артилерійські установки під час руху демаскують себе шумом двигуна та брязканням гусениць, а в суху погоду, крім того, пилом, що піднімається.

Противник в обороні нерідко використовує танки як нерухомі броньовані вогневі точки, розміщуючи їх на спеціально обладнаних позиціях. Таку позицію танка можна виявити за свіжовикопаною землею і баштою танка, що виступає над окопом, а також за демаскуючими ознаками, характерними для протитанкових гармат.

Кулемет в окопі виявляють за такими ознаками: - насип поблизу кулемета буває вище, ніж на інших частинах окопів; - місцевість в секторі обстрілу розширена; - окоп для кулеметів часто виноситься від траншеї вперед; - дротяна загорожа, яка розміщена попереду кулемета, інколи має меншу висоту, ніж на решті загорожі.

Кулемет виявляють за звуком пострілів і за ледь видимим струменем білого диму на темному фоні, а в хмарну погоду, сутінки і вночі - за спалахами пострілів.

Взимку сніг попереду кулемета розтає та чорніє від порохового диму.

Демаскуючими ознаками спостережного пункту є періодична поява та швидке зникнення на певному місці людей, або голова спостерігача та прилади спостереження, що проєктуються на фоні якого-небудь місцевого предмету (на фоні неба). Телефонні дроти, що підходять до спостережного пункту, рух вздовж них телефоністів, що прокладають або лагодять лінію, взимку - протоптані в снігу стежки, блиск оптичних приладів в тих випадках, коли сонце знаходиться позаду нашого спостерігача.

Дерева та земляні вогневі споруди завжди видно на місцевості у вигляді горбів, що інколи відрізняються від природних у вигляді темних плям, взимку сніг біля амбразури розтає і чорніє від порохового диму.

Демаскуючими ознаками мінного поля можуть бути: перекопана земля, пом'ята рослинність, пагорби над мінами, неприбрана після встановлення мін земля, просідання маскувального шару ґрунту над міною, зміна кольору трави, протягнуті над землею дроти та шнури, загублені або забуті підриивниками інструменти, упакування, етикетки від упакування, орієнтирні кілки, а інколи і знаки, що позначають мінне поле.

Знищення противника в бою

Наступаючого противника, доки він не наблизився до переднього краю оборони, знищує авіація, артилерія, танки та інша бойова техніка і зброя. Солдат відкриває вогонь в противника з приближенням його на дальність діючого вогню своєї зброї.

При наближенні противника до переднього краю вогонь доводиться до найвищої напруги. Особливо найдієвіший вогонь тоді, коли противник долає загородження перед переднім краєм. При відображенні атаки піхоти з танками, потрібно прагнути відбити піхоту від танків та знищити її. Якщо до окопу наближається танк, солдат знищує його протитанковими гранатами, а екіпаж що намагається залишити танк, вогнем зі своєї зброї.

З підходом піхоти противника до окопу на відстань 30-40м солдат закидає її гранатами та знищує її вогнем зі своєї зброї. Якщо солдати противника прорвуться в окоп (траншею) їх знищують вогнем в упор, гранатами, штиком та прикладом. Піхоту противника, яка прорвалася на позицію сусіда, солдат знищує вогнем в фланг. Для ведення вогню по противнику, який обходить, потрібно зайняти запасний окоп в ході сполучення. В разі обходу противником позиції відділення необхідно продовжувати її стійко обороняти. Відбивши атаку, солдат швидко приводить зброю до ладу, поповнює боєприпаси, виправляє пошкодження окопу, його маскування та готується до відбиття наступної атаки.

Порядок руху в атаку

З початку руху в атаку солдат веде вогонь по противнику. З підходом танків до вихідного положення для наступу по команді: "Відділення, приготуватися до атаки"- він споряджає зброю і готує гранати, потім приєднує до автомата багнет, установлює приціл "П" або 3 і закріплює спорядження так, щоб воно не заважало подальшого руху. Після проходження танків солдат ставить ногу на сходинку (у поглиблення) і впирається руками в бруствер окопу в готовності швидко залишити його. Спостереження за противником при цьому не припиняється.

За командою "Відділення, в атаку уперед" солдат в одночасно з іншими швидко залишає окоп (траншею) і рухає вперед бігом або прискореним кроком у цепу відділення невідступно за танком, а якщо він відсутній, самостійно за підтримкою вогню БМП (БТР).

Прийоми знищення противника в ході атаки, вогнем на ходу, з коротких зупинок і у притул, гранатами багнетом і прикладом

Під час руху цепом відділення солдат вирівнюється по передній лінії, витримує встановлений інтервал і своїм вогнем знищує вогневі засоби противника, у першу чергу протитанкові..

Наблизившись до траншеї, зайнятої противником, на 30-35 м, він, не сповільнюючи руху, кидає ручну гранату в траншею, потім стрімко, долає відстань, що залишилася. Уцілілого на передньому краї противника, солдат, не спускаючись в траншею, знищує вогнем в упор, ручними гранатами або в рукопашній сутичці і без затримки просувається в визначеному напрямку.

В атаці солдат знищує противника вогнем на ходу, з коротких зупинок та в упор, ручними гранатами, багнетом і прикладом. Вогонь на ходу ведеться прицільно або з прикладом, притиснутим до боку. При веденні вогню прицільно автомат підкидається до плеча з одночасною постановкою на землю лівої (правої) ноги. Постріл роблять під час переносу лівої (правої) ноги, не сповільнюючи руху. При цьому лікоть лівої руки до боку не притискається, а лікоть правої руки утримується на рівні плеча. При веденні вогню на ходу з прикладом, притиснутим до боку, автомат міцно утримують лівою рукою за цівку, а правою рукою щільно притискають приклад до правого боку або упираються в затильник приклада, в плечову частину правої руки у ліктьового суглоба. При цьому автомат утримується кистю правої руки за пістолетну рукоятку. У ціль він направляється спочатку поворотом корпусу, а потім рухом лівої руки вправо, вліво.

При веденні **вогню з коротких зупинок** ноги розставляються приблизно на ширину пліч, корпус нахилиється вперед трохи більше, ніж при стрільбі стоячі з місця. При цьому рух припиняється на дуже короткий час (3-5 секунд), щоб противник не встиг зробити прицільний постріл. Вогонь в упор, як правило, ведеться з прикладом, притиснутим до боку.

Метання гранати в ході атаки здійснюється за командою "Гранатою-ВОГОНЬ" або самостійно. Для цього необхідно взяти зброю в ліву руку, а правою рукою виїняти гранату із сумки і щільно пригорнути спусковий важіль до корпусу. Лівою рукою, утримуючи автомат, зжати (випрямити) кінці запобіжної чеки і, взявшись за кільце вказівним або середнім пальцем, висмикнути її з запалу. Не сповільнюючи руху, кинути гранату в ціль.

Укол багнетом наноситься швидко, влучно і сильно, не менш чим на половину довжини багнета. У залежності від обстановки він може виконуватися без випадку і з випадом.

Укол без випадку наноситься при зіткненні із противником на близькій дистанції. Для нанесення уколу різко послати автомат обома руками багнетом у ціль до повного випрямлення лівої руки. Негайно висмикнути багнет. Потім, швидко взявши автомат у положення приготування до бою, продовжувати рух уперед.

Для нанесення **уколу з випадом** з положення приготування до бою послати автомат обома руками вперед багнетом у ціль. Одночасно, різко випрямляючи праву ногу і посилаючи корпус уперед, зробити випад лівою ногою, ставлячи її перекатом з каблука на всю ступню. Нанести укол, швидко висмикнути багнет. Потім, швидко взяв автомат в положення наготові до бою продовжувати рух уперед.

Удар прикладом збоку застосовується при зіткненні із супротивником, коли багнетом ударити неможливо. Для нанесення удару треба різким рухом правої руки знизу нагору ліворуч, а лівої на себе завдати удару гострим кутом приклада в ціль. У момент удару права нога виставляється трохи вперед.

Дії за сигналами оповіщення

Використання засобів індивідуального захисту в умовах застосування зброї масового ураження за сигналами «Гази», «Радіаційна небезпека», «Хімічна тривога»

Захист від зброї масового ураження організовується і здійснюється з метою максимально послабити дії ядерного, хімічного, біологічного зараження противника, а також результатів зруйнувань об'єктів, зберегти боєздатність особового складу і забезпечити успішне виконання ним поставленого бойового завдання. Заходи щодо захисту від зброї масового ураження виконуються у повному обсязі під час підготовки і ведення бою як із застосуванням, так і без застосування зброї масового ураження.

Використання захисних властивостей місцевості послаблює вплив вражаючих факторів зброї масового ураження противника на особовий склад, озброєння, техніку та матеріальні засоби.

Бойові машини піхоти (бронетранспортери), танки та фортифікаційні споруди значно послаблюють вплив ударної хвилі, проникаючої радіації та радіоактивного опромінення, надійно захищають особовий склад від ураження світловим опроміненням та крапельно-рідкими отруйними речовинами, а обладнані засобами колективного захисту, крім того, від ураження радіоактивними речовинами, парами та аерозолями отруйних речовин та біологічними засобами

Солдат в бою, на марші і при розташуванні на місці повинен уміло використовувати для захисту від зброї масового ураження лісні масиви та яри, лощини, балки, зворотні схили висот, підземні виробки, печери та інші природні укриття та бойову техніку.

З одержанням попередження про безпосередню загрозу і початок застосування противником зброї масового ураження солдат продовжує виконувати поставлене бойове завдання і переводить засоби захисту в положення «напоготові».

Для носіння протигазу в положенні "напоготові" необхідно розстебнути клапан протигазової сумки, закріпити протигаз на тулубі, послабити підборідний ремінь або розв'язати тесьму головного убору (каски).

Засоби захисту шкіри в положенні «напоготові» переносяться у вигляді закріпленого за спиною захисного плащу у розгорнутому вигляді.

За сигналом оповіщення про радіоактивне, хімічне, біологічне зараження солдат, який діє в пішому порядку або на відкритих машинах, не припиняючи виконання бойового завдання, одягає засоби індивідуального захисту.

Використання засобів індивідуального захисту в умовах застосування зброї масового ураження за сигналами «Гази»

У "бойове" положення протигаз переводиться по команді "ГАЗИ", при отриманні сигналу оповіщення про радіоактивне, хімічне і бактеріальне зараження, а також самостійно (без команди і сигналу) при виявленні радіоактивного зараження, отруйних речовин і бактеріальних засобів у повітрі або на місцевості.

Використання засобів індивідуального захисту в умовах застосування зброї масового ураження за сигналами «радіаційна небезпека»:

При отриманні сигналу «радіаційна небезпека»: за командою командира відділення солдат при дії на місцевості, надягає респіратор, захисний плащ в рукава, захисні панчохи і рукавички, а при наявності в підрозділу укриттів (бліндажів, перекритих ділянок траншеї), закритої бойової техніки солдат, за командою командира, надягає респіратор, займає укриття або своє місце в БТР (БМП), закриває двері, люки, жалюзі, включає систему колективного захисту та продовжує виконувати бойове завдання у складі підрозділу.

Використання засобів індивідуального захисту в умовах застосування зброї масового ураження за сигналами «Хімічна тривога»

За сигналом «Хімічна тривога», надягають протигазу, плащі у виді накидки і ведуть спостереження за місцевістю та противником, при наявності в підрозділі укриттів (бліндажів, перекритих ділянок траншеї), закритої техніки, солдати надягають протигазу, займають спорудження або свої місця в БТР (БМП), закривають двері, жалюзі, люки, включають систему колективного захисту.

Для подальших дій в умовах зараженої місцевості і повітря подається команда "Плащ у рукава, панчохи, рукавички надягти". По цій команді, солдат, не знімаючи протигазу, надягає панчохи, рукавички і плащ в рукава та продовжує діяти у складі підрозділу.

Під час дій в зонах радіоактивного зараження в суху погоду в пішому порядку або на відкритих машинах особовий склад одягає респіратори, захисні плащі, панчохи і рукавички, в зонах хімічного та біологічного зараження-протигазу, захисні плащі, панчохи і рукавички. Особовий склад, який знаходиться у закритих бронетранспортерах, одягає тільки респіратори (протигазу), а той, що знаходиться у бойових машинах піхоти і танках, зачиняє люки, двері, бійниці і включає систему захисту від зброї масового ураження. У вологу погоду під час дії в зоні радіоактивного зараження в пішому порядку одягаються лише засоби захисту шкіри.

Переведення засобів індивідуального захисту в положення «Бойове» та їх знімання

Засоби індивідуального захисту можуть бути використані як накидка (якщо противник зненацька зробив хімічний напад або застосував бактеріальні засоби, а також при випаданні радіоактивних речовин із хмари ядерного вибуху), надягнутим у рукава (якщо має бути діяти на зараженій місцевості або виконувати роботи по дезактивації, дегазації або дезінфекції), як комбінезон (при дії на сильно зараженій місцевості, сильному пилоутворенні або коли заражена ділянка долається під вогнем противника).

Також засоби індивідуального захисту одягаються перед виконанням бойових завдань на місцевості зараженій радіоактивними, хімічними та бактеріальними речовинами. Після подолання зони зараження, солдат у складі підрозділу проводить спеціальну обробку бойової техніки озброєння, та індивідуальних засобів захисту, і за командою командира підрозділу знімає їх.

2.Способи боротьби з танками та броньованою технікою противника

Розкриваючи зміст навчального місця потрібно звернути увагу учнів на те, що в сучасних умовах для ведення успішної боротьби з броньованою технікою замало холонокровності, витримки, хоробрості, мужності, кожен воїн повинен знати, які слабкі сторони та уразливі місця у бронетанкової техніки противника. За допомогою стенду або плакату довести до учнів основні тактико – технічні характеристики танків та бронемашин іноземних армій. Для того, щоб перевірити чи уважно учні слухали, доцільно повернути їх кругом та запитати декілька пунктів з тактико-технічних характеристик танків або бронемашин іноземних армій. Після чого повернути кругом та продовжити викладення матеріалу. Наступним пунктом, з допомогою стенда або плаката з зображенням танка потрібно довести уразливі місця

бронетехніки, акцентуючи увагу учнів на тому, що товщина броні кругом неоднакова. Також слід привести приклад з військової операції Американських військ в Іраку, де американці втратили багато техніки так, як знаючи уразливі місця танків іранці успішно боролися з ними. Після доведення уразливих місць слід перевірити як учні засвоїли цей пункт навчального питання. Для цього доцільно застосувати рольову гру. Наприклад: учень Петренко – ви кулеметник, учень Іванов – ви гранатометник, учень Сидоров – ви озброєні протитанковою гранатою і кожен з учнів повинен вказати місця у танка, які він буде вражати своїм видом зброї.

Розкриваючи друге питання слід вказати, що основними протитанковими засобами, які є на озброєнні механізованого відділення, є РПГ-7 (ручний протитанковий гранатомет), РПГ-18 (реактивна протитанкова граната) та РКГ-3 (ручна кумулятивні граната). Після чого довести призначення кожного протитанкового засобу, під час пояснення призначення РПГ-7 та РПГ-18 доцільно привести приклад з кінофільму «Марш кидок», а саме використання РПГ-7 та РПГ-18 при обстрілі колони, з яких основних частин вони складаються та дати коротку тактико-технічну характеристику користуючись додатком №4.

При розгляді третього питання слід нагадати учням про дотримання заходів безпеки. Відпрацювання першого пункту питання: "Порядок підготовки до метання РКГ-3" потрібно провести за допомогою підготовчих вправ: ПВ№1 "Підготовка гранати" та ПВ№2 "Метання РКГ-3" на 4-й рахунки. З початку викладач показує та пояснює порядок виконання підготовчої вправи, а після чого подає команду на відпрацювання вправи по розділам (додаток №1), а потім в цілому. Після відпрацювання дій за допомогою підготовчих вправ треба перейти до другого пункту питання: "Виконання другої вправи метання протитанкової гранати". Спочатку викладач доводить параметри оцінки, після чого по одному кожен учень виконує вправу. Метання гранати відбувається за командою викладача «По танку гранатою вогонь!», перед цим нагадавши, що метання гранати дозволяється лише у визначеному напрямку.

Зміна навчальних місць відбувається за командою викладача «Закінчити відпрацювання на навчальних місцях, Праворуч!, для зміни навчальних місць Бігом-Руш!». Після чого керівники на навчальних місцях приступають до відпрацювання навчальних питань з наступним відділенням.

III. Заключна частина

1. Нагадати тему заняття і довести, як досягнута його мета.
2. Відзначити кращих, звернути увагу на загальні недоліки.
3. З'ясувати рівень засвоєння навчального матеріалу.

Питання для контролю рівня засвоєння матеріалу:

- 1). *Особливості обладнання вогневої позиції ?*

2). Які загальні вимоги до окопу для стрільби лежачи?

3). Що враховується при метанні протитанкової гранати ?

4. Дати відповіді на питання студентів.

5. Дати завдання на самопідготовку:

- Проаналізувати послідовність виконання обладнання окопу.
- Проаналізувати порядок застосування протитанкової гранати.
- Проаналізувати організацію проведення уроку з розділу «Тактична підготовка» .
- Проаналізувати методику проведення уроку з розділу «Тактична підготовка» за програмою предмету «Захист Вітчизни».
- Прочитати підручник ЗВ 10-11 клас стр.205-206, замалювати танк та його уразливі місця, стр.422-423, записати ТТХ Абрамс М-1 та БТР М-113 , знати основні бойові властивості РПГ-7, РПГ-18 та РКГ-3.
- Робота в бібліотеці КВП по накопиченню навчального матеріалу.

6. Указати час та місце проведення наступного заняття.